Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 9-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, MAY 9, 1984 No. 87. VOL. XCI.

Підготовляється міжнародна конференція про Митрополита Шептицького

Торонто. — Дати і форма триденної міжнародної наукової конференції, присвяченої дослідженню життя і діяльности Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького набирає остаточних форм. Конференція відбудеться від 22-го до 24-го листопада ц.р. на Торонтонському університеті у 40-ву річницю смерти цього видатного українського релігійного провідника.

Науковці із семи країн Північної Америки, Европи й Ізраїля відчитають 23 доповіді, які поділені на шість сесій, що насвітлюватимуть різні аспекти діяльности Митрополита Андрея: Вступ та історіографія; Митрополит і політика; Митрополит під час Другої світтової війни; Церковна діяльність; Митрополит і суспільство; Митрополит і католики східнього обряду поза межами України.

Під час конференції буде виставка праць Митрополита Андрея й праць про Митрополита у Робартс бібліотеці Торонтонського унівреситету. Запляновані екуменічна релігійна відправа при співслуженні християнського і жидівського духовенства, відбудеться у каплиці англіканського Триніті коледжу при Торонтонському університеті. Вечірні бенкети в п'ятницю і суботу відкриють доповідями відомі релігійні провідники.

Доповіді будуть опубліковані у збірці. Цю триденну наукову конференцію про життя Митрополита Шептицького організує Катедра українознавчих студій при Торонтонському університеті, як частину святкувань 1000-ліття хрищення Руси-України.

Чотири Округи відзначать 90-річчя УНС

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Чотири союзові Оркуги відділів УНС стейту Ню Джерзі — Нюарк, Джерзі Ситі, Перт Амбой і Пассейк — інтенсивно підготовляються до великого свята, відзначення 90-річчя Українського Народного Союзу, яке припадає в цьому році.

Свято у формі бенкету з діловою і мистецькою програмою відбудеться в неділю, 20-го травня ц.р., о год. 3-ій по полудні в залі Українського Народного Дому „Кристал болрум", при 90-96 Фліт вулиці, в Джерзі Ситі, осідку Головної Канцелярії цієї громадсько-забезпеченевої установи з її виданнями щоденником „Свобода", англомовним „Українським Тижневиком" і діточим журналом „Веселка".

Святочне слово на бенкеті виголосить головний предсідник УНС д-р Іван Флис, а в мистецькій програмі виступить ансамбль „Гомін" під мистецьким керівництвом Володимира Юркевича.

Організатори надіються і вірять, що українське громадянство із стейту Ню Джерзі й сусідніх стейтів візьме численну участь у відзначенні 90-річчя УНС, ювілею, яким відмічується не тільки день постання установи, але також її велику працю на протязі майже одного століття, тісно пов'язану з великою українською громадою в цій країні.

Квитки вступу, в ціні 17.50 долярів від особи, можна набувати у секретарів відділів.

РОЗПОВІДЬ ПРО ПОРТУГАЛІЮ

Ню Йорк. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 11-го травня, ц.р., в годині 7:30 вечора при 136 Друга авеню, висвітлюватиме прозірки і передасть свої коментарі на тему „Португалія і острів Мадейра" — д-р Осип Орищкевич.

85 студентів отримають дипломи в Менор коледжі

Дженкінтавн, Па. — В четвер, 17-го травня, тут в Менор Джуніор коледжі відбудеться градуація під час якої 85 студентів отримають ступені „ассошіейт". Три студенти отримають сертифікати студій, а дві дипломи. Градуація розпічнеться о год. 4:45 по полудні в авдиторії академічного будинку.

Святу Літургію відправить о. Стефан Пінчак, ЧФМ, капелян Менору. Отець шамбелян Константин Бердар доповідатиме по-українськи. Святу Літургію співатимуть Сестри св. Василія з Факс Чейсу під проводом Сестри Германи.

Після академічної процесії з Василіянської бібліотеки до авдиторії академічного будинку відбудеться роздача дипломів, починаючи о год. 7-ій вечора. Дипломи роздаватимуть: Сестра Міріям Кляра, ЧСВВ, президент Менору, і Сестра Целіна, ЧСВВ, академічний декан. В музичній програмі візьме участь співоча група під проводом Тоні Дельвекійо. Градуаційну промову матиме Джені Марі Б. Світак з Філядельфії, президент Студентського Правління. Прощальну пісню градуантам співатиме Маргарета МекДаннел з Вормінстеру.

Відбудуться 27-мі відбиванкові першості УСЦАК

Нюарк, Н.Дж. (О.Т.). — В суботу, 19-го травня ц.р., тут в спортових залях Технічного інституту Ню Джерзі і університету Ратгерс, відбудуться 27-мі відбиванкові першості Української Спортової Централі Америки і Канади, господарем яких є УСВТ „Чорноморська Січ", що в цьому році святкує своє 60-річчя.

Згідно з формальними зголошеннями, в цьогорічних першостях братимуть участь відбиванкові дружини таких українських спортових осередків: п'ять дружин з Торонто, Онт., три дружини з Ню Йорку, по дві дружини з Чикаго, Нюарку і Пассейку та по одній з Клівленду, Філядельфії і Ню Джерзі.

В групі чоловіків будуть репрезентовані: СТ „Україна" Торонто, КЛК Чикаго, СК СУМ „Крила" Чикаго, УСВТ „Ч. Січ" Нюарк, Пласт „Чорноморці", УСО „Тризуб" Філядельфія і Пласт „Грім" Торонто.

В жіночій групі змагатимуться дружини: УАСТ „Львів" Клівленд, СТ „Україна" Торонто (дві дружини), Пласт Ню Джерзі, УСК Ню Йорк (дві дружини) УСВТ „Ч.Січ" і Культурний Центр Дітройт.

В юнацькій групі — Пласт Пассейк і УСК Ню Йорк.

По закінченні турніру у великій залі Укаїнського Народного Дому в Ірвінгтоні відбудеться спільна вечеря для всіх учасників турніру і гостей, вручення трофеїв і медалів, що їх уфундували УСВТ „Ч. Січ" і УНСоюз.

На закінчення тієї великої зустрічі української молоді відудеться танцювальна забава при звуках оркестри „Хлопці зі Львова".

Друкується книжка про голод в американському видавництві

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Внаслідок переговорів, що їх ФКУ розпочав ще минулого року, велике американське видавництво В.В. Нортон друкує монографію про голод 1932-33 років в Україні в серії своїх нових публікацій. Згідно з пляном того видавництва книжка: „Катування голодом: забутий голокост" появиться в січні 1985 року.

Книжку написав Мирон Долот, очевидець, який, будучи малим хлопцем, пережив усі страхіття того Москвою створеного злочину. Пишучи легким для читання стилем, по-англійськи, М. Долот розповідає історію свого села і про долю своєї сім'ї в часі тих страшних голодових років в Україні. Він змальовує зворушливу картину тієї трагедії та спонукує читача призадуматися над тим, чому большевики так жорстоко поводились з населенням поневоленої ними України.

Книжка М. Долота буде однією з перших публікацій про Великий голод, яку видає визначне американське видавництво. Переважно ще в 1930-их роках европейські та американські видавництва друкували спогади західніх кореспондентів про ситуацію в СССР, але описові страхіть голоду в Україні присвячувалось лише розділ, чи два, або згадувалось це варварство лише мимоходом. Поява понад 300-сторінкової книжки Долота у видавництві Нортон буде важливим досягненням ФКУ і напевно відновить глибше зацікавлення злочинністю совєтської системи.

На відміну від запляновaних в Гарварді наукових монографій про мартирологію України, в яких досліджується оригінальні джерела — наприклад, книжка проф. Роберта Конквеста, — праця М. Долота це спогади очевидця, які є теж цінним, першорядним матеріялом.

В. В. Нортон Паблішерс це одне з більших, добре відомих видавництв Америки. Його бюро є в Ню Йорку і в Лондоні. Крім того їхні представництва є теж у Скандинавії, Німеччині, Франції, Італії, Еспанії, Японії та Кореї.

Видавництво В.В. Нор-

Закінчення на ст. 4.

Москва не задоволена поїздкою Реґена до Китаю

Москва. — Московська газета „Правда", орган ЦК КПСС, помістила у числі з 29-го квітня ц.р. коротку, але багатомовну інформацію свого агентства ТАСС з Пекіну про перебування там недавно президента З'єдинених Стейтів Америки Роналда Регена, про парадне прийняття, що його влаштували для американського гостя китайські лідери і про переговори, які, як каже „Правда", „закінчилися великими обіцянками Регена, про торговельну виміну і постачання Америкою для Китаю нуклеарних реакторів".

Очевидно, совєтська „Правда", як і раніше, написала багато неправди, кажучи, що американського Президента охороняло біля 300 осіб, знаючи дуже добре, що серед тих 300 були акредитовані в Білому Домі кореспонденти, які подорожують всюди, куди їде Президент, численні дорадники з різних ділянок життя і дипломати з амбасади ЗСА в Пекіні.

Під час переговорів з генеральним секретарем комуністичної партії Китаю Гу Яо-пангом і прем'єр-міністром Чао Цу-янгом „Р. Реген мусів оправдуватись за його подвійну політику супроти КНР, бо головною перешкодою поширення співпраці є справа Тайвану". Совєтським інформаторам дуже не сподобались виступи Р. Регена, головно публічні, „бо він, — каже „Правда", — використовував Пекін як трибуну для своїх грубих випадів проти Совєтського Союзу й інших соціялістичних країн. Критикуючи політику СССР, Р. Реген в той сам час намагався вибілювати агресивну політику своєї адміністрації і всяко бажав використати свою візиту в Пекіні для воєнних цілей ЗСА на Далекому Сході і в басейні Тихого океану". Для більшої авторитетности цього твердження „Правда" на всякий випадок покликається на американську газету „Вашінгтон Пост" і заяву сенатора Джорджа Мітчелла, члена сенатських Комісій для справ енергетики.

В іншому повідомленні ТАСС критикує китайських лідерів кажучи, що вони ігнорують „мілітаристський курс" ЗСА і йдуть на співпрацю з Вашінгтоном, який надав візиті Президента до Пекіну антикомуністичного і антисовєтського характеру, розграючи китайську карту проти СССР". ТАСС критикує також особисто пекінського лідера Тен Шіао-пінга, який схвалював, мовляв, американську воєнну політику і не протестував проти виступів Р. Регена проти СССР. Москва з особливою злістю виступає проти підписання китайсько-американських договорів на підставі яких ЗСА доставлятимуть Китаєві модерну технологію; запланованої поїздки китайського міністра оборони до ЗСА в найближчому майбутньому й інертності Пекіну до таких справ, як присутність американського війська в Південній Кореї, творення бльоку „Вашінгтон-Сеуль-Токіо" і напруження на китайсько-совєтському кордоні.

Політичні спостерігачі звернули увагу, що в інформації ТАСС хоч згадується, що деякі пасуси з виступів Регена були зняті з передач у китайській телевізії, але не приділяє до цієї справи більшої уваги.

У ПАНАМІ ВИБОРИ ВІДБУЛИСЬ БУРХЛИВО

Панама Ситі, Панама. Недільні президентські вибори, в яких брали участь два кандидати, два дні пізніше все ще не дали офіційного переможця.

У виборах 6-го травня кандидували два панамці: 82-річний д-р Арнульфо Аріяс Мадрід, якого протягом останніх 35 років тричі вибирали президентом Панами, і кожний раз його валили військовики, та його риваль економіст Ніколяс Ардіто Барлетта, якого підтримує дуже сильне в Панамі військо. Обидва ці кандидати, — стало відомо у вівторок, — здобули майже рівну кількість голосів, хоч останнього висліду ще нема.

Тим часом, д-р Мадрід заявив, що він вже є переможець, бо начебто має 20.000 голосів більше, а Н.А.Барлетта каже, що він переміг кількістю 10.000 голосів, після чого групи виборців з одного табору і з другого вийшли на вулиці демонструвати кожна за свого улюбленця і проти його противника, аж дійшло до кровопролиття під „Палацом легіслятури", де відбуваються підрахунки голосів.

Тут демонстранти розклали свої вогнища й робили випади одні проти одних, аж пролунав постріл. Незалежні спостерігачі кажуть, що перші стріли впали з боку не війська, а цивільних демонстрантів, прихильників д-ра Мадріда. Від пострілу загинула одна особа. Військо не стріляло в натовп, а в повітря, стараючись тримати порядок. Проте, в дальшій перепалці було поранених ще кілька чи навіть кільканадцять осіб.

У такій напруженій атмосфері не виглядає на те, що одна чи друга сторони погодяться в вислідом виборів, і вже „цивілісти" д-ра Мадріда пляннують вимагати перерахунку виборчих бальотів, якщо їхній кандидат програє, бо, кажуть вони, що кандидатові Н.А.Барлетті вони не вірять, бо його підтримує військо.

Олімпійський смолоскип почав мандрівку по ЗСА

Ню Йорк. — Після короткої церемонії, присвяченої літнім Олімпійським Ігрищам, яка відбулася біля головної квартири Об'єднаних Націй, олімпійський смолоскип розпочав мандрівку по 33-ох стейтах Америки і його пронесуть понад 9.000 миль до Лос Анджелесу в Каліфорнії, де 28-го липня ц.р. розпічнуться XXIII Олімпійські Ігрища.

Речники Олімпійського Комітету, посадники обидвох міст, — Ню Йорку і Лос Анджелесу, переможці з минулих Олімпійських Ігрищ — взяли участь в цій церемонії започаткування бігу з олімпійським вогнем, який був запалений в Греції і перевезений до З'єднаних Стейтів Америки. Смолоскип палатиме ввесь час під час Олімпіяди в Меморіяльному Колісеумі В Лос Анджелесі.

Спершу плянувалось перенести палаючий смолоскип по всіх 50-ох стейтах ЗСА по трасі 19.000 кілометрів, але потім плян змінено з огляду на практичність і брак часу. Кожний, хто бажатиме пронести на якомусь відтинку горіючий олімпійський смолоскип мусить заплатити 3,000 долярів. Усі приходи з цієї церемонії передадуться опісля на харитативні цілі ІМКА і спеціяльної Олімпіяди.

Смолоскип нестимуть з Ню Йорку через Бостон, Філядельфію, Вашінгтон, Піттсбург, Клівленд, Дітройт, Чикаго, Індіянаполіс, Атланту, Мемфіс, Ст. Луїс, Кензас Ситі, Оклагома Ситі, Даллес, Форт Ворт, Альбукеркі, Денвер, Солт Лейк Ситі, Боїз, Сієтл, Портленд Ріно, Сан Франсіско і до Лос Анджелесу.

Дочка не забуває про батька

Джерзи Ситі, Н.Дж. (Л. К.). — Проф. д-р Оксана Ашер Драй-Хмара, завітавши недавно до приміщень Видавництва „Свободи", з великим пієтизмом розповіла про свого батька поета-неоклясика Михайла Драй-Хмару, — вченого, полігльота та професора Інституту Народної Освіти в Києві. Його як — людину „відважного і чіткого національного профілю" схарактеризував у книжці „Розстріляне Відродження" видатний наш літературознавець Юрій Лавріненко. Гостя також поінформувала редакторів про книжку, яка вийшла в минулому році в перекладі на англійську мову п.з. „Letters from the Gulag" („Листи з ҐУЛагу"), як теж заповіла про Вечір, що його влаштовує Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка в Ню Йорку, щоб вшанувати 45-річчя від дня смерти М. Драй-Хмари.

Проф. д-р Оксана Ашер Драй-Хмара в редакції „Свободи".

А відтак поплила розповідь д-р О. Ашер Драй-Хмари про її батька — одного із „п'ятірного грона" поетів-неоклясиків, творчість яких, враз із іншими письменниками і поетами тих років, визначила ренесанс тодішньої української літератури. А сонет Драй-Хмари „Лебеді", надрукований у журналі „Літературний Ярмарок" 1928 року, був справді тією лебединою піснею, що заважила на долі і творчости не лиш самого його автора, але й чотирьох інших поетів-неоклясиків, бож М. Драй-Хмару, Миколу Зерова, і Павла Филиповича заслали на далеку північ, де вони загинули, Юріsві Кленові (Освальдові Бургардтові) пощастило виїхати закордон, а Максим Рильський під погрозами НКВД, був змушений піти по лінії комуністичної партії. Після переслідувань і арешту присудили Драй-Хмарі п'ять років примусової праці в концентраційних таборах при видобуванні золота — і звідти він уже ніколи не повернувся. Погасло його життя від надмірного виснаження.

Оповідала д-р О. Ашер Драй-Хмара про її безталанного, але талановитого батька, про трагедію цієї творчої людини — поета, який серед холоду і голоду, майже до останку свого життя не покидав пера, а пробував писати поезії, пробував читати французькі і німецькі книжки, пробував нарешті завершити свою працю про Данте, про що й власне говорять листи Драй-Хмари до дружини Ніни і дочки Оксани. Уривки з цих листів цього поета-неоклясика, виїхавши закордон, опублікував у Мюнхені 1947 року Юрій Клен у творі „Спогади про неоклясиків". Минулого року, — пригадала д-р О. Ашер Драй-Хмара, — з видавництва Роберт Спеллер і Сини появилася книжка про її батька — Letters from the Gulag". У цьому творі д-р Оксана накреслює життєвий і творчий портрет цього видатного поета, передає розповідь про нього його дружини Ніни та поміщує листуван-

Закінчення на ст. 4.

ПОМЕР ІНЖ. А. ГУДЗОВСЬКИЙ

Ню Йорк. У понеділок 7-го травня 1984 року, тут помер на 85-му році життя св. п. інж. Анатолій Гудзовський, відомий політичний і громадський діяч. Панахида буде відправлена в п'ятницю, 11-го травня, о год. 6-ій вечора, в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку. Похорон в суботу, 12-го травня, на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку. Покійний залишив в жалобі дружину Ольгу, сина Юрія, доньку Ольгу й дальшу родину.

У СВІТІ

ЕКВАДОРЦІ ОБРАЛИ НОВОГО президента на місце попереднього. Ним став багатий 53-річний бизнесмен Леон Фабрес Кардеро Ріваденейра з консервативного Фронту національної реконструкції. Він переміг у виборах ставленика лівиці, так званої Демократичнокї лівої партії, Родріга Борджію Севалльоса. Вибори Л. Фарбеса віддзеркалюють загальне незадоволення в Еквадорі занепадом економіки і віру в те, що Л. Фабрес, інженер з американською освітою й зв'язками, який сам умів себе зробити багатієм, допоможе й народній господарці стати знову на ноги, бо він даватиме перевагу приватній ініціятиві. Знову ж поразку Родріга Борджії пояснюють тим, що він, сам лівий, продовжував би політику попередньої адміністрації в країні, що її очолював непопулярний президент Освальдо Гуртадо.

НА ПІВНОЧІ ЕСПАНІЇ, в горах, де масою проживають баски, постійний неспокій. В терористичних акціях басків в Еспанії проти різних високопоставлених еспанців загинуло вже 400 осіб, відколи в 1959 році зорганізувалася крайнього напрямку баскська самостійницька організація, відома з успішних терористичних замахів ЕТА з її правофлянговими „загонами смерти" і з „революційними податками", що їх вона збирає примусово з населення. Всі спроби центрального мадридського уряду якось дійти з басками до порозуміння досі не вдалися, хоч багато було „передбачень", що новий соціялістичний уряд в Еспанії, який прийшов до влади півтора року тому, буде ставитися прихильніше до самостійницьких і автономістичних прагнень басків, тим більше, що соціялісти про це баскам майже обіцяли перед тим, як прийшли до влади в грудні 1982 року. Виявилося, проте, навпаки. Соціялісти гірше переслідують басків, як це чинили централні партії, чи праві, що були при владі в Еспанії перед ними. Досі соціялістам вдалося суворими мірами тримати організацію басків ЕТА у підпіллі, але такі урядові потягнення викликають у гущі баскського народу подив для своїх крайніх революціонерів і прихильність, яка було вже значно підупадала.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Аргентини Ізабеля Мартінез де Перон, яка проживає останні три роки в Еспанії в екзилі, повернеться додому в Аргентину тепер в травні, щоб провадити пероністську опозицію. І. Перон, вдова по президентові Хуанові Домінго Перонові, прибуде в Буенос Айрес 20-го травня, — сказав її речник Хуан Лябаке. Дипломатичні джерела підтвердили, що сучасний цивільний уряд Аргентини заохочує І. Перон повернутися, бо уряд потребує згоди від опозиції в парляменті, щоб завести в країні драстичні економічні закони, щоб Аргентина могла сяк-так розплачуватися світовими і американським банкам за ті позички, у висоті 45 більйонів долярів, що країна їм винна. І. Перон стала президентом Аргентини по смерті її чоловіка Хуана в 1974 році, але вже в 1976 році її скинув переворот, зорганізовани військовою хунтою. З того часу п'ять років І. Перон була в ув'язненні, аж у 1981 році військовики дозволили їй виїхати в Еспанію на вигнання.

У ФІНЛЯНДІЇ В НЕДІЛЮ, 6-го травня, під час популярних тут автових перегонів у гущу глядачів упав гелікоптер і експльодував, від чого загинуло на місці четверо осіб, а 25 інших було поранено, декого досить тяжко. Це найгірший випадок з гелікоптером, що стався будь-коли у Фінляндії.

ТОГОРІЧНІ ЖНИВА в СССР стоять знову під загрозою і якщо вони будуть невдалі, то це вже шостий рік совєтський уряд матиме нижчий збір збіжжя. Тим разом причиною поганих жнив є посуха, яка від місяців існує в СССР і яка вже дала наслідки у поганій озимині.

В АМЕРИЦІ

ПОНАД 200.000 ОСІБ, переважно американців жидівського походження, демонстрували в неділю, 6-го травня ц.р., в Ню Йорку на Гаммершилд пляза під Об'єднаними Націями, протестуючи проти совєтської жорстокости у відношенні до тих жидів, які бажають покинути Совєтський Союз і пересилитись до західніх країн. З короткими промовами виступали посадник Ню Йорку Едвард Кач, губернатор Маріо Квомо, сенатори Даніел П. Мойниген і Алфонс Д'Амато й інші виборні особи. М. Квомо заявив, „що обороняючи право жидівськоє групи на вільну еміграцію і практиування своєї релігії та культури, ми обороняємо також мільони совєтських громадян різних національностей і релігійних груп — православних, католиків, баптистів, мусулман та інших". Демонстрацію спонзорувала Конференція для оборони совєтських жидів. Під час маршу біля катедри св. Патрика демонстрантів благословив новий архиєпископ нюйоркської архидієцезії Джан О'Коннор, кажучи, що „це що вони роблять — роблять для нас усіх". Брала участь в демонстрації також Авіталь А. Щаранська, дружина Анатолія Щаранського, совєтського в'язня. Найкраще вийшов однак посадник Кач. Він відчитав з книжки Константина Черненка уступ про те, що в „СССР нікого не переслідують за релігію" і заявив саркастично після цього: „Виглядає, що це гарне місце для життя, де воно є?"

ПЕНСІЙНА ПРОГРАМА суспільного забезпечення, як виглядає з інформацій Доналда Рігена, секретаря Департаменту скарбу, знову знайшлася в клопотах. На його думку Уряд буде змушений в кінці 1980-их років покликати спеціяльну комісію для розгляду цієї проблеми, щоб встановити чи дійсно усім пенсіонерам належиться платня з цієї програми. „Ми мусимо передумати ще раз усі справи пов'язані з цією програмою і відповісти на питання: для чого ми встановили цю програму?", — заявив Д. Ріген на телевізійній програмі „Зустріч з пресою". Тимчасова розв'язка пенсійної програми, затверджена Конгресом минулого року не буде ефектовною на довшу мету, каже Ріген, відмічуючи, що з цієї програми дуже часто користуються особи, які цієї допомоги зовсім не потребують, бо мають інші значно вищі доходи. Д. Ріген є прихильником ощадностевої політики і тому каже, що Уряд має право скорочувати надмірні витрати на федеральному рівні.

КОНҐРЕСМЕН ЧАРЛЗ РІНҐЕЛ, демократ з Ню Йорку, заявив, що американські громади, зокрема молодь, вживають кокаїну так немовби вона була цукорками і федеральний Уряду замало робить заходів, щоб припинити нелегальну доставу кокаїну до цієї країни. Найбільше кокаїни перепачковують несовісні торгівці з Пакістану, Таїлянду, Бурми, Китайської Народної Республіки, Гон Конгу і Макао. На думку Рінгела Білий Дім повинен дати до зрозуміння згаданим країнам, що ЗСА не толеруватимуть нелегальної торгівлі кокаїною і поборюватимуть всякі контробанди повною силою. Крім того нюйоркський конгресмен думає, що ті країни повинні респектувати становище Америки від якої вони отримують значну економічну і військову допомогу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Пересторога проти судження „дрібних нацистів"

Політичний коментатор ізраїльського часопису „Єдіот Агронот", Аннет Дульзін, недавно помістила в „Ню Йорк Таймсі" цікаву і ориґінальну статтю під заголовком „Ізраїлю, не суди нацистів". Для українських читачів стаття цікава хоч би тому, що авторка починає розвивати свої думки від цього факту, що ізраїльський уряд зажадав видачі Івана Дем'янюка з Клівленду, щоб його судити в Ізраїлі за закинені йому „знущання" в концентраційному таборі в Тремблінці.

Як відомо, судова розправа проти І. Дем'янюка не закінчилася ніяким вироком проти згаданого українця тому, що проти нього було представлено лиш один зфальшований „документ КҐБ, який американський суд визнав цілком слушно „невистачальним доказом".

Згадана кореспондентка пише: „Я боюся, що замість відсвіжити зникаючий образ голокосту для тих, що його забули або тих, що його цілком не знали, часті процеси нацистів малого калібру будуть мати таке саме значення, як повторювання сцени похорону для піднесення значення померлого. Такі процеси могли б тільки зменшити значення судового процесу Адольфа Айхмана, який символізував нацистський режим і його твір, голокост..."

Вона далі твердить, що первісні нацистські злочини затемнюються, коли їх часто показувати, а тому що ми живемо в добі всяких й неймовірних інших злочинів — і кримінальних і політичних, — то всі ці злочини вже важко розрізнити і відділити від злочинів нацистів у час Жидівського голокосту.

Сам лиш вигляд постарілих нацистів, безсильних старців, переважить всі закиди проти них. Що спричинилося до того, що Жидівський голокост став символом нищення жидів і інших народів нацистами - це не те, що поодинокі нацистичні провідники були співвідповідальними в тих антигуманних злочинах. На ділі, відповідальними за Жидівський голокост була ціла система нацистичної Німеччини: партія, тайна поліція, армія, уряд та ціла адміністрація.

Кореспондентка „Ню Йорк Таймсу" далі пише, що часте вживання вислову „голокост" значно обнизило саме значення того слова. Вона наводить такі випадки в Ізраїлі, де демонстранти називають ізраїльську поліцію „нацистами", і каже, що такі символи нацизму як свастика часто появляються на стінах різних урядових будинків в Ізраїлі.

Вона закликає до більш основних студій про причини нищення жидів, тобто відомого в світі Жидівського голокосту. Бо тільки справжні жертви голокосту можуть зрозуміти його суть. Натомість сучасні покоління не можуть відчути суті цього жахіття, дивлячися на страхітливі картини з нацистичних концтаборів чи великі печі, в яких палено живцем людей.

Тим більше, на думку авторки статті, судові процеси над дрібними нацистами, які були лиш сліпим знаряддям нацистської системи, ледве чи передадуть сучасним поколінням глибоку суть голокосту.

А. Дульзін не є проти судових процесів над нацистами, які дійсно були відповідальними за нищення жидів. Але ці процеси повинні переводити німецькі суди в Німеччині, а не ізраїльські суди в Ізраїлі. Ізраїль повинен мобілізувати публічну світову опінію, але самі суди повинні відбуватися там, де ця система (нацизм) існувала.

Кореспондентка згаданої газети переконана, що німці в першу чергу повинні знати про голокост не тільки тому, щоб зрозуміти минулі злочини гітлеризму, але також, щоб подібний процес не повторився в майбутньому.

На всякий випадок, важливим є голос цієї авторки тому, що вона не бачить жадного сенсу в переслідуванні „малих шишок" нацизму, як, наприклад, сторожів в різних концтаборах чи тюрмах. Щобільше, вона переконана, що Ізраїль не повинен переводити судові розправи проти них, бо такі процеси служитимуть для зменшення значення Жидівського голокосту.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II під час перебування в Південній Кореї канонізував 103 мучеників за Христову віру. Це була перша така подія поза звичайним місцем беатифікації — Римом, — пише журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 7-го травня цього року. Особлива увага Апостольської столиці до Південної Кореї пояснюється тим, що Корея — це країна, де найшвидше зростає Католицька Церква.

Іван Боднарук

НА СЛУЖБІ ІДЕЇ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

У 1905 році при Стрийській філії товариства „Просвіта" розпочав свою діяльність Крайовий Союз Господарсько-Молочарський, званий пізніше коротко „Маслосоюзом". У 1907 році цей Союз перетворено в самостійне зареєстроване товариство. Він поставив собі за ціль організацію молочарських спілок, забезпечування їх машинами, люстрацію їх, вишукування ринків для збуту молочарських продуктів і посередництво в цьому ділі між спілками. Дирекцію Союзу творили о. Остап Нижанківський, о. Северин Борачок, Олександер Денис Сембратович і книговод М. Темницький. Осідок Союзу був у Стрию.

Перша молочарська спілка заснувалася у селі Завадові під Стриєм, у 1904 році завдяки о. О. Нижанківському. Не минуло чотири роки, а вже Союз мав 116 членів, 26 молочарських спілок і установ. З кожним роком розвивався він чимраз краще й виріс до наймогутнішої нашої економічної установи, яка здобула собі славу в світі.

Директором Молочарського Союзу в перших роках його існування був Олександер Денис Сембратович. Як директор торговельного відділу „Маслосоюзу" в Стрию, мав він доручену організацію збуту масла. Це доручення перевів блискуче: Союз став висилати по кільканадцять тисяч кілограмів масла місячно закордон. Задумом Сембратовича було влаштування сільсько-господарської виставки в Стрию 1909 року, першої в нас того роду виставки, на якій зображено було національний дорібок не тільки в ділянці хліборобства, але також в інших областях нашого народного життя. Та виставка була закінченням довгої успішної праці на просвітному і економічному полі. Розміщено її в 17-ти кімнатах „Народного Дому", а займала вона теж усе подвір'я Народного Дому. Тих, що виставляли, було понад 400. Відвідало виставку коло 36,000 людей з усіх кінців нашого краю. Під час виставки 23-го вересня відбулися Надзвичайні Загальні Збори крайового рільничого товариства „Сільський Господар", з якого то дня почалася нова доба в розвитку й діяльності того товариства. Молочарство займало на виставці центральне місце, бо сама виставка була уладжена головою „Молочарського Союзу".

Ще на одну сторінку праці Сембратовича слід звернути увагу. Він був разом із Кунцевичем основником гумористичного двотижневика „Комар" і співробітником „Гайдамаків", а в 1905 році видавав ілюстрований літературний двотижневик „Руська Хата". У розгарі невтомної праці дістав Сембратович сухоти й на 43-му році життя помер на лікуванні в Швайцарії.

Після нашої національної катастрофи, коли замовкли гармати й бойові сурми, чимало наших людей і вояків УГА опинилося у Чехо-Словаччині. Важкі роки скитальщини вони використали, здобуваючи собі освіту й вивчаючи практичне життя, щоб опісля своє знання віддати для рідного народу. До тих людей належав і директор „Маслосоюзу" Андрій Мудрик. Воєнна завірюха знищила наше молочарство, яке вже було так гарно розвинулося напередодні війни. Спираючись на передвоєнні традиції і використовуючи всі досягнення закордонної кооперації, треба було починати все від початку. І ось до цієї праці взявся А. Мудрик, а йому в допомогу стало кількох друзів, як інж. Андрій Палій, інж. Михайло Хроновят, Олекса Лис і ще деякі. Часто з палицею в руці мандрував Мудрик від села до села й організував перші повоєнні сільські молочарні. Якщо „Маслосоюз" став нашим непорушним бастіоном і найкраще зорганізованою нашою економічною установою, то це сталося головно завдяки праці, наполегливості, витривалості й сильній волі А. Мудрика. За його почином постала організація промислового бриндзярства і таким чином покладено підвалини під розвиток гірських господарств. У 1925 році заходами Мудрика зорганізовано перші курси з ділянки молочарства. Ті курси перетворилися згодом в однорічну молочарську школу в Стрию. Кожну вільну хвилину від фахової праці присвячував Мудрик суспільній праці, співпрацюючи в Центробанку, в „Рідній Школі" та в інших установах. Вибравши собі ціль: через кооперацію до добробуту рідного народу!, він для цієї ідеї віддав усе своє трудолюбиве життя.

Мав „Маслосоюз" щастя до свого проводу і своїх працівників. І тільки завдяки тому, що в управі цієї установи стояли люди спосібні, а при тому дуже ідейні, могла вона стати нашою гордістю. Інж. А. Палій, директор „Маслосоюзу", це теж один із тих, що, вернувшись із Чехо-Словаччини, взялися до відънови нашого молочарства, яке після Першої світової війни було в повній руїні. Коли Мудрик взявся за важку організаційну працю, Палій заступав установу перед польською владою. Не була це легка праця. Хто пам'ятає страшну нагінку „Курієра Краковского" й польської вулиці на „Маслосоюз", той знає, що праця Палія була дуже важка. Треба було багато дипломатичного хисту й великої терпеливости, щоб відбивати шовіністичні атаки ворогів і втримати „Маслосоюз".

Шкільний товариш і щирий друг Мудрика, інж. Михайло Хроновят, також віддав своє життя для розвитку нашої молочарської кооперації. Закінчив перемиську гімназію, де організував учнів у відділи Січових Стрільців. У боях під Перемишлем 1915 року був відзначений золотою медалею. Довелося мені часто чути слова критики під адресою старшин Галицької Армії. Але всі ті критики, коли зійшла мова про Хроновята, схиляли перед ним у великій пошані голови. Коли під час Другої світової війни, творилася наша Перша УД УНА, Хроновят перший зголосився до неї.

Українська кооперація, яка розвивалася в незвичайно важких умовинах і на

Закінчення на ст. 4.

Літопис Бойківщини

(Відгук на найновіший піврічник Бойківщини)

У стародавній Русі перший літопис постав у Києво-Печерському манастирі.

Літописці послідовно описували важливі події епохи, в яких жили й ті події, що передавались усно з покоління в покоління.

„Літопис Бойківщини" щоправда є в дещо кращому положенні, бо події, заторкнені в тому піврічнику є сперті на історичних уже друкованих матеріялах, здебільшого, крім українських — польських і німецьких. Усе таки не легко ці джерела знайти, тому слід виявити велику вдячність Головній Управі меткого регіонального товариства „Бойківщини", головним чином його голові, мґрові Миронові Утрискові, що видає загальний літопис. Редколеґія не лише сама трудиться підшукуванням відповідних джерел, але й підшукуванням авторів поодиноких текстів для „Літопису Бойківщини", їх дуже цінного піврічника.

Згадавши Редколеґію, не від речі подати її склад: ред. М. Утриско (голова Редколеґії); редактори (за абеткою) — Лідія Бурачинська, о. митр. Семен Іжик, Омелян Кушнір, д-р Богдан Стебельський, Олександер Татомир, Леся Шпиталь.

Ось перегортаємо сторінки названого піврічника — ч. 1/39/50/ за січень-червень 1984. Перша гідна уваги — це стаття М. Утриска „Етнографічні досліди Бойківщини на початку XX ст." З черги натрапляємо на цікаві статті — о. Михайла Зубрицького „Пізні роки", д-ра Олександра Соколишина „Боротьба УПА за Українську Самостійну Соборну Державу на Бойківщині", о. Володимира Білинського „У 300-ліття геройського подвигу Ю. Фр. Кульчицького". Це властиво слово, що його виголосив о. Володимир Білинський з нагоди геройського подвигу Ю. Фр. Кульчицького під час Служби Божої в часі V З'їзду Т-ва „Бойківщина" на Союзівці 2-го жовтня 1983 року. На цю тему в цьому ж числі „Літопису" написав ще о. Лев Білас „Дещо про битву під Віднем 1683 р."

Не менше цікавими є статті про такі бойківські села, як — Волосатий, Тустань-Урич і Махновець. Авторами цих статтей є — першої і другої М. Утриско, третьої Володимир Бровар. Про „Українські церкви в Польщі" написала Софія Шантер.

У цьому числі „Літопису" є теж рецензії — Романа В. Кухара „Іван Филипчак — призабутий письменник" (1871-1945). Це рецензія на книжку Івана Филипчака „Кульчицький, герой Відня". Крім цього є ще рецензія Адама Антоновича на святковий концерт у пошану Владики Сотера Ортинського в Чикаго. Є там теж сумні згадки про проф. О. Бережницького і Софію Татомир.

На 77-ій сторінці є дуже цікава фотографія: А. Височанська (також недавно вже покійна) в оточенні родини п'яти дочок і сімох синів, з яких чотири є священиками.

„Літопис Бойківщини" кінчають важливі вісті Канцелярії Управи товариства „Бойківщина".

У цій нотатці згадано про „Літопис" дуже побіжно з думкою, що буде більше відгуків у нашій пресі, тим більше, що „Літопис Бойківщини" повністю на це заслуговує.

На нашу думку, було б добре вибрати з усіх досі виданих чисел „Літопису" важливіші статті та скласти з них збірник, можливо навіть у двох томах, а земляки-бойки, відомі щедрі жертводавці на такий збірник спромоглися б. Узагалі наші меткі, проворні бойки найбільше мали досі своїх з'їздів і найбільше мають за собою цінних видань, за що їм належить велике признання.

Яр. Климовський

НЕНСІ РЕҐЕН ЗДОБУЛА СОБІ КИТАЙСЬКІ СЕРЦЯ І АМЕРИКАНСЬКУ ПРЕСУ

(Л. В-а.). — Ненсі Реґен, дружина президента Рональда Реґена, яка скрізь і завжди майже непомітно для оточення супроводить свого чоловіка в його подорожуванні за кордон, цей раз під час шестиденної візити нещодавно у Китаї сама „сяяла як світило", здобувши своєю появою і поведінкою серця господарів-китайців. Тому також не дивно, що її запросив сам найголовніший Денг Шіяопінґ приїхав до Китаю знову „саму, без чоловіка-президента", як про це пожартував перед пресовим корпусом президент Реґен, відразу після повороту з Шанхаю, в понеділок, 1-го травня, на Алясці.

Особливу приязнь Перша Лейді Америки нав'язала з дружиною китайського президента Лі Шіянніяна Лін Джіямеї, а всіх інших Ненсі захопила тим, що на бенкеті, даному для китайських провідників президентом Реґеном з віддякою в Пекіні, одяглася в традиційну сукню із стоячим комірчиком і з двома розтинами по боках внизу суконки, що в Китаї називається „ґіпао". Ненсі Реґен бачилася з китайськими дітьми, яким передала чек на 13,000 долярів для бамбукового харчу китайським біло-чорним „ведмедикам" — великим Панда.

В пресі Китаю все це було широко коментоване разом зі схваленням від публіки, що Ненсі Реґен вміє „їсти патичками".

Зупинки маршруту Ненсі Реґен були більш цікаві, ніж її чоловіка, — пише преса. — Коли Президент мусів вести ділові й серйозні наради з лідерами Китаю, то Ненсі відвідувала кольоритні місця в Китаї, історичні пам'ятки й мистецькі будівлі та бачилася з представниками жіноцтва, учительок, лікарок та зі шкільними й дошкільними дітьми. Хоч вся мандрівка Н. Реґенової була наперед точно визначена господарями-китайцями, але вони подбали про велику різноманітність програми подорожі для дружини американського Президента. Не обійшлося і без симпатичних іскорок сміху, коли 60-річну Ненсі Реґен якась дівчинка назвала „тіточкою", а не „бабунею", бо так „молодо і гарно Перша Лейді виглядає". Сама Н. Реґен вживала дуже мало косметики на своєму обличчі й була зодягнена в консервативного крою одіж поґідних кольорів, переважно фірми „Адольфо". Ненсі привезла зі собою численні дарунки для дружин різних китайських визначних осіб, як також і для деяких установ. Серед обдарованих були: дружина китайського президента і дружина прем'єра; для самих же президента Лі Шіянніяна, прем'єра Жао Жіянґа та Денґа Шіяопінґа подарував президент Роналд Реґен кришталеві статуетки з бронзою, відповідно — орла з бронзи й кристалю, чаплю та знову орла, виробу славнозвісної фірми Стюбен. Для комітету пекінського „міського кварталу" (на Фузіїджін вулиці) подарувала Ненсі Реґен малярське приладдя та апарат для висвітлювання прозірок з великим запасом краєвидів ЗСА. „Дитячому палацові" в Шанхаї подаровано три дитячі трамполіни.

Поведінка Ненсі Реґен, невимушена й сердечна, завоювала собі прихильність всіх китайців, а навіть американська „велика преса" та інші засоби масової інформації, рапортуючи про успіхи Ненсі в Китаї, не брали її „на приціл", як це робилося на початку її перебування в Білому Домі, як Першої Лейді. Ненсі Реґен зуміла своєю стриманістю, тактовністю і ласкавістю завоювати собі навіть тих працівників і працівниць пера, які на початку каденції президента Реґена були зробили собі з неї об'єкт для нетактовних причіпок.

Оце вміння Ненсі Реґен перемогти упередження „мідії" до її особи зауважила також інша Перша Лейді Америки Розалин Картер, яка є „адораторкою Ненсі Реґен" якраз через оцю перемогу Ненсі над всесильною „мідією". А ця „мідія" аж надто вміє з нулі зробити величину, якщо цього хоче — і навпаки — уміє справді велику людину так оклеветати, що потім вже нема вороття до давної слави. Приклад з Ричардом Ніксоном — це найвимовніше свідчення про правдивість такого „закиду" під адресою засобів масової інформації.

Ол. Шпилька

„Соловєй-Разбойнік"

(Із „Національної опери" Р. Дніпрова)

Прикметною рисою українців є приналежність до такої частини роду людського, про який у світі згадують лише у неприємних випадках. Коли якийсь „енко" добре визначиться або досягне світової слави — то він „русскій человєк", „рашіян", „росіянин". Але нехай „енко" поковзнеться, потрапить у неласку сильних світу цього, чи в яке безчинство — то цей „енко" відразу є „настоящим українцем".

Уявіть собі Константина Черненка визначним композитором як Чайковський, письменником як Гоголь, скульптором як Архипенко, чи лавреатом культури, зіркою театру або чемпіоном спорту. До якої національности його зарахували б наші „старші брати" та закордонні „приятелі"? Вони сказали б хором, що Черненко „русскій".

Коли ж Черненко зайняв місце архичекіста й генсека „єврея" Андропова, автор „національної опери" в часописі „Новоє Русскоє Слово" — Роман Днєпров відразу зарахував К. Черненка до „стовідсоткових українців". Не більше і не менше як 100 відсотків. Доказом стовідсотковости нового лідера СССР він вважає літеру, Черненка українське прізвище, особливо — остання літера прізвища „о". Признатися, мене дуже порадувало це відкриття,

Закінчення на ст. 3.

ІНТЕРВ'Ю З О. Д-РОМ І. ГРИНЬОХОМ

II.

Питання: Де й коли була створена Українська Головна Визвольна Рада?

Відповідь: Тут можу коротко відповісти. Після зондажів, незліченних розмов, організаційно-технічних заходів і приготувань, які забрали майже рік часу, 11-15 липня 1944 року відбувся І Збір УГВР. Місцем Збору, що було на терені дій УПА і під безпосередньою охороною однієї чоти УПА, була гарна, багата на приміщення, лісничівка розташована серед романтичних карпатських лісів Самбірського району. За п'ять днів роботи Збору прочитано кілька доповідей, проведено дуже живі, навіть „гарячі" дискусії, обговорено на відповідних комісіях заздалегідь приготовані основоположні документи, та обговорено та узгіднено на пленарних сесіях остаточні тексти таких програм, як Устрій УГВР, Плятформа УГВР, Універсал УГВР. У вищезгаданій статті д-ра Прокопа, в „Свободі", детальніше написано про перебіг нарад. Згадав автор статті також, що Універсал УГВР „запроєктований о. Іваном Гриньохом..." Мушу признатись до цього „гріха"... Мушу признатись також, що багато клопоту мав я із своїм проєктом на комісії: для деяких мій проєкт був „занадто романтичний", для інших „замало було в проєкті соціяльно-програмових положень", ще для інших „забагато історичного вантажу...". Та вкінці дещо скреслено, дещо додано, дещо узгіднено. Я був вдоволений, що після довгих дискусій на комісії проєкт прийнято і схвалено на Пленумі Збору. Та навчився я також, якою важкою і відповідальною мусить бути парляментська праця, скільки пошани і толерантности вимагає вона до інакомислячих і разом з тим скільки особистої чесноти-терпеливости, смиренности і свідомости, що кожний твір людини, який би він не був мистецький, досконалий, все ж таки є твором людських рук, а не Божих...

Очевидно міг би я ширше поділитися своїм спомином про місце і перебіг нарад на цьому І Зборі, оповісти про зустрічі й розмови з учасниками, яких перший раз в житті бачив, з вояками УПА в часі перерв, міг би оповісти про „замінований терен" навколо лісничівки, про перукаря і перукарню в лісничівці, спеціяльно влаштовану для недбалих до стриження й голення учасників, а також, про дбайливу завідувачку кухні пані Бачинську, що так вміло „командувала" дівчатами-підпільницями, щоб учасники Збору не „повмирали з голоду". Навіть про перегони на конях, де першував Головний Командир УПА Роман Шухевич-Чупринка. Це не був Збір сумовитих, застрашених людей, це був Збір і наради живих, бадьорих людей, повних віри й ідейного запалу служити своїй Україні...

Питання: Які були причини створення Української Головної Визвольної Ради?

Відповідь: Не буду тут посилатися на вже написані в Україні і за кордоном статті. Причини бачу насамперед в нашому найновішому минулому. Давні події залишаю дослідникам історії буття українського народу. Завжди в переломові періоди цієї найновішої доби старався наш народ свідомо, чи емоційно, спонтанно, збудувати свою Рідну Хату, як це писав Митрополит Андрей в 1942 році, у своєму німецькими окупантами сконфіскованому Посланні. Як етапи у цій будові творилися Ради, назву — Центральна Рада в Києві, Національна Рада у Львові в 1917-1918 роках чи навіть після Народних Зборів у Просвіті 30-го червня 1941 року створена в Західній частині українських земель Національна Рада. Ради в нашій історичній традиції були чимось вродженим. З тих Рад логічно і природно виникали уряди суверенної української держави. Ради були початком не раз важкого процесу у визвольній боротьбі, їх сприймає народ як щось своє, як щось, що відповідало українській духовості. Тому і в сорокових роках, коли підпільно-революційна боротьба з малих вогнищ підпільних організацій почала охоплювати все ширші шари народу, коли до боротьби приєднувались люди різних вірувань, різних світоглядових переконань, різних професій, словом люди з різних верств одного й того ж народу або інакше кажучи, коли визвольно-революційна боротьба ставала всенаціональною, не тільки логіка, але й конечність вимагали й диктували потребу віддзеркалення цього процесу в якомусь всенаціональному органі, ось саме в Раді. Таке було її ідейно-історичне підґрунтя...

Другим імпульсом для створення УГВР були потреби внутрішньо-політичного характеру. Виникла незорієнтованість, майже безпорадність в хаотичній ситуації спричиненій двома імперіялістичними потугами — гітлерівською Німеччиною і сталінською Москвою. Україна опинилася в обіймах двох тоталітарних потуг і, як говориться в Універсалі, „Не за Твоє визволення Український Народе ведуть вони цю криваву і жорстоку різанину. Вони несуть Тобі тільки руїну, поневолення і смерть". І далі у Плятформі УГВР — „Сучасна війна"... ведеться за оволодіння в першу чергу українських земель, як вихідну позицію до панування у східній, а навіть у всій Европі. Вони стоять на позиціях тоталітарної, колоніяльної експлуатації українських земель та їх населення. Вириваючи українському народові всі матеріяльні і господарські засоби, вони нещадно винищують провідні національні українські сили, нищать національну культуру і національну свідомість у масах, колонізують край чужим населенням, а українське населення масово вигублюють або вивозять за межі України..."

Оцю істину треба було виразно й голосно сказати. Завжди в дні всенародної скорботи мусить знайтися хтось, хто стане орієнтиром, який вкаже як вирватися з навислої над народом загрози. Було конечно мобілізувати всі здорові сили народу будити свідомість загрози, закликати до самооборони і до боротьби за людські і Божі права, за право жити і не бути лише знаряддям чужих сил на арені світових подій. Здорові сили цього народу були на всіх просторах України, правда, розпорошені, треба було їх „собирати воєдино". Згадаю також про те, що причиною створення УГВР був також самокритичний погляд ОУН — основної політичної сили в Україні, ОУН, яка після III Великого Здвигу перестала вважати себе єдиною, хоча була найсильнішою. Вона навіть не змагалася за якесь монопольне становище, вона була готовою просто ділити з іншими керівництво визвольної боротьби. Великим досягненням у цій організації вважаю те, що в ній виросла свідомість того, що суспільство, народ — це дуже складний організм. Народ творять одиниці, окремі люди, і

(Продовження на ст. 4)

„Соловей..."

(Закінчення зі ст. 2)

що дозволяє тепер вважати українцями таких людей, як Ґромико, а навіть Руссо, Клеменсо, Косцюшко і так далі. Та й прізвище самого Днєпрова мені звучить більше українським, аніж російським. Походить воно від назви відомої притоки матушки — Волги — Дніпра... Це сказати б, увертюра до „Національної опери", як її сам окреслив Р. Днєпров, та одночасно він же виконує у ній ролю головного героя — Солов'я-Разбойніка. Співає він надхненно:

„На протязі десятиліть ідуть на Заході розмови про пригнічення росіянами всіх інших національностей. У ЗСА ці розмови завжди посилюються при республіканській адміністрації. І ось — прийшов на пост генсека стопроцентовий українець. Можна говорити, що він (малорос) 'не справжній', і не 'щирий', бо родився у Сибірі, з приспаною національною свідомістю тощо. Одначе він — безсумнівний українець, про що свідчить 'о' в кінці його прізвища".

Не втомлений довгою арією Соловей-Разбойнік продовжує, згідно скомпонованого ним лібретто, що коли якась домінація в СССР існує, то:

„Это доминация не русских, а всей группы восточних словян: русских, украинцев и белорусов совместно"!

Після заслужених ним „бурних аплодисментів" мимохіть враховуючи талант Р. Днєпрового, виникає надія, що він незабаром напише лібретто до нової „національної опери" — „Три разбойнікі".

Не знаємо лиш, як він обійде чи обґрунтує русифікацію шкіл та мови „совмєстних" українців і білорусів, відсутність „буржуазного націоналізму" серед росіян, за який жорстоко карають тільки „совмєстних" — українців, виповняючи ними концентраки Сибіру, і де вони становлять понад половину всіх політичних в'язнів.

В оперу „Три разбойнікі" годилося б включити гимн т. зв. „Радянської України", де оспівується „друга і брата — російський народ", і пояснити при цьому, чому ж гимн російський не вихваляє „совмєстних" слов'ян, що „домінують" в СССР, але не діляться привілеями й трофеями?

Проте, не забігаймо наперед. Можливо і тут Р. Днєпров знайде спасенну літеру „о" для доказів стовідсоткової домінації українців у СССР, від гніту яких найбільше терпить... російський народ.

НЕ СОЛІДАРИЗУВАЛИСЯ

У статті Миколи Бараболяка п. з. „Політика ЗСА проти СССР: перспективи („Свобода", ч. 75, з 20-го квітня ц.р.) треба читати: „Це виявилось особливо дошкульно для Америки, коли накладено на СССР економічні обмеження як на експорт частин для газопроводів та збіжжя, де европейські держави не солідаризувалися із ЗСА". Також має бути: „Реґен намагався накивати совєтам, робити американську політику „з позиції сили". — Ред.

Українська каса у Бавнд Бруку

Перед кредитівкою стоять три працівники Каси (зліва): Андрій Шевченко, Олег Гуцул, Марія Фізер і турист.

Світлив П. П.

Так, є українська кредитова кооперативна каса в Савт Баўнд Бруку, через дорогу напроти українського православного Пантеону, церкви-пам'ятника св. Андрія. Ця кредитівка, яку популярно називають „православна каса", обслуговує не тільки всіх місцевих українців, православних і католиків, але дає услуги відвідувачам, що приїжджають сюди. Деякі люди, які живуть далеко від українських центрів, відкривають конто в цій установі й полагоджують свої справи поштою і телефоном.

Кредитівка в Бавнд Бруку, хоч і не має повних банкових услуг (так, як велика Каса „Самопоміч" в Чикаго), одначе, дає основні услуги. Тут можна ощаджувати, позичати; тут є сертифікати, студентські позики, морґеджі і т.д. Звичайно, тут є державне забезпечення вкладів до 100,000 дол. на ощадності та інші забезпечення. Також не так, як неукраїнські фінансові інституції, українська кредитівка із своїх нерозділених прибутків жертвує на українські добродійні мети. Якщо ми тримаємо свої ощадності в неукраїнських установах, пам'ятаймо, що українська громада нічого не користає. Тому і слід підтримувати свою установу та користати з услуг своєї фінансової інституції.

Кредитівка ще не має свого власного будинку так, як наші більші кредитівки, а винаймає маленьке бангало. На восьмимільйонову інституцію приміщення покищо вистачає. „Як буде 20 мільйонів, то, може, подумаємо про власний і більший будинок", — кажуть працівники. Приміщення всередині каса гарно переробила, але ззовні... Ззовні власники будинку повинні б обновити новим „сайдінгом", або принайменше пофарбувати будинок, який винаймають, та за який гроші беруть. А з боку каси дирекція повинна б постаратися, щоб надворі висів гарний український напис, щоб наші місцеві люди, і ті, що приїжджають, бачили, що тут є „Українська Кооперативна Каса", щоб вони спішили і скоро ставали членами української фінансової інституції. Про ці дрібні справи, поміж поважнішим щоденним веденням фінансової інституції, напевно, подбає нова Дирекція Каси.

О. Пошиваник

ПОДЯКА

Управа Української Вільної Академії Наук у США складає сердечну подяку

Вельмишановному Панові Отаманові ІВАНОВІ ЛЮТОМУ-ЛЮТЕНКОВІ і Його Вельмишановній Дружині ОЛЬЗІ

за їхній щедрий дар в сумі 5,000.00 дол. на діяльність Академії.

ВЕЛИКЕ ВАМ СПАСИБІ!

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
12-го травня 1984 року

бл. п. артиста-маляра

МИКОЛИ НЕДІЛКА

Назабутнього мого МУЖА, за спокій Його душі просить помолитися

дружина ОКСАНА з Родиною

В глибокому смутку повідомляємо, що 5-го травня 1984 р. відійшла у Вічність на 86-му році життя наша своячка, письменниця і журналістка

бл. п.

МАРІЯ СТРУТИНСЬКА
з роду НАВРОЦЬКИХ

ПАРАСТАС відбудеться у вівторок, 8-го травня 1984 року в похоронному заведенні Насевича при Френклін вул., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — в середу, 9-го травня 1984 р., о год. 9-ій ранку з катедри Непорочного Зачаття П.Д.М на цвинтар Пресвятої Діви Марії у Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:
братанки:
ХТИСТИНА КУДРИК з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дочками ЛЯРИСОЮ і ТАМАРОЮ
РОМАН НАВРОЦЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ і дочкою АНЕЮ
сестрінка — ЗІРКА БУРАЧИНСЬКА з чоловіком д-ром ЕРАСТОМ і дочками д-р РОКСОЛЯНОЮ БУРАЧИНСЬКОЮ, АРІЯДНОЮ ГОЛОВАТОЮ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ, сином АДРІЯНОМ, ТАІСОЮ СЕНЕЧКО з чоловіком ЛЕВОМ
кузини:
ЛІДІЯ БУРАЧИНСЬКА
д-р ОЛЕКСІЙ ҐАРДЕЦЬКИЙ з дружиною ЕВГЕНІЄЮ
ХРИСТИНА ТУРЧЕНЮК з чоловіком БОГДАНОМ і дітьми НАТАЛКОЮ, ОДАРКОЮ, ДМИТРИКОМ, ІВАСЕМ і МАЛАНКОЮ
ДОРА ГОРБАЧЕВСЬКА зі синами ОЛЕКСІЄМ І ПЕТРУСЕМ
МАЛИНА ДЗЮБА з чоловіком КОРНЕЛЕМ і дочками:
ХРИСТЕЮ БРАВН з чоловіком, внучкою ОДАРКОЮ та УЛЕЮ з чоловіком

•

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на Літературний Фонд Об'єднання Письменників „Слово" на руки голови д-ра Остапа Тарнавського, 6509 Lawnton Avenue, Philadelphia, Pa. 19126.

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої і ніколи Незабутньої ДРУЖИНИ, БАБЦІ, СЕСТРИ, ТЕТИ І КУЗИНКИ

бл. п.

СТЕФАНІЇ з ТЕРЛЕЦЬКИХ ЛОПАТЯК

що відійшла у Вічність 14 травня 1981 р. в Сан Дієґо, Каліф. була відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у Світлу Неділю, 22 квітня 1984 р. (Великдень), а у Світлий Понеділок була відправлена

ПАНАХИДА

в Сан Дієґо, Каліф., в церкві Матері Божої Неустаючої Помочі.

В глибокім жалю:
муж — ВОЛОДИМИР ЛОПАТЯК
син — НЕСТОР
сестра — ІРЕНА з ріднею
брат — ЛЮБОМИР з ріднею
тета — ПОПЕЛЬ з ріднею
Кузинки і Родина в Україні і ЗСА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. мґра

ЯРОСЛАВА ЛАБКИ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ

в суботу, 12-го травня 1984 року

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Церква св. Йосафата, год. 9-та ранку
НЮ ЙОРК — Церква св. Юра
ЧИКАҐО — Церква св. Миколая.
БАЛТИМОР — Церква св. Михаїла
ФІНІКС, Арізона — Місцева українська католицька церква
Ст. ПІТЕРСБУРҐ, Фльорида — Місцева українська католицька церква

Про ласкаву участь у відправах та молитви за спокій Його праведної душі просить:
ЯРОСЛАВА ЛАБКА — дружина і Родина
893 Second Street, Trenton, N.J. 08610

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що 6-го травня 1984 р. по довгій і тяжкій недузі на 58-му році життя відійшла у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ ІРИНА ФАРІОН
з дому ЦИБИК

народжена в Ярославі, Україна

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 9-го травня 1984 р., о год. 10-ій ранку з української католицької церкви св. Йосафата в Пармі, Огайо на цвинтар свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Горем прибиті:
чоловік — ДМИТРО
син — ЮРІЙ
доньки — РОМА, АНЯ І ІРИНА
син — МАРКО
брат — РОМАН з дружиною УЛЯНОЮ з дітьми
сестра — ОЛЬГА ВОЗНЯК з чоловіком РОМАНОМ і дітьми і внуком
та ближча і дальша Родина в Америці, Україні та Польщі

•

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на катедру св. Йосафата в Пармі, Огайо.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, ДЗЯДЗЯ, БРАТА, КУЗИНА, ЗАТЯ І ШВАҐРА

бл. п. мґр.

Стефана Мішкевича

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені

в понеділок, 14-го травня 1984 року в Сакраменто і Льос Анджелес, Каліфорнія

Дружина — мґр СТЕФАНІЯ з Родиною

•

У світлу пам'ять Покійного зложили ми $250.00 на стипендійний фонд при СУА для українських сиріт в Бразилії.

У глибокому жалі й смутку повідомляємо, що 27-го квітня 1984 р. упокоївся в Бозі в Клівленді, Огайо на 92-му році життя, наш Найдорожчий ТАТО й ДІДУСЬ

св. п. проф.

ІВАН БУРДА

учитель середніх шкіл в Познані й Серадзу, Польща, в Городку б. Львова, й української приватної гімназії в Інсбруку, Австрія, інспектор Рідної Школи в Клівленді.

ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА відбулася 30-го квітня 1984 р. у церкві свв. Петра й Павла, опісля ПОХОРОН на цвинтарі свв. Петра й Павла в Клівленді, Огайо.

Горем прибиті:
син — ПЛЯТОН з дружиною ЛОРЕТОЮ і внуками: ЛІДОЮ й ВІКТОРОМ
донька — ІРЕНА з мужем ДАНОЮ й внуками: ЮЛІЄЮ, ДАНОЮ й ГРИГОРІЄМ
шваґерки:
ЕВГЕНІЯ МЕЛЬНИК з сином ЯРОСЛАВОМ й МАРІЯ ЛУЦИШИН

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої і Незабутньої МАТЕРІ, БАБЦІ, СЕСТРИ І ТЕТИ

бл. п.

ОЛЬГИ зі СТРОНСЬКИХ ТРАСКИ

були відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в четвер, 3-го травня 1984 р.

в церкві св. Михаїла в Балтиморі, о год. 8-ій ранку;

в соборі св. Родини у Вашінґтоні, о год. 9 ранку;

в п'ятницю, 4-го травня 1984 р. в семінарії св. Родини в Сілвер Спрінґ, о год. 7-ій ранку.

ПОДЯКА

Цією дорогою, хоча спізнено, одначе сердечно складаємо Всім нашу щиру подяку. В першій мірі Всечеснішому о. пароховї Юрієві Маркевичеві за похоронні відправи. Рівнож дякуємо Високопреподобним Отцям: о. пароховї Шавелеві, о. д-рові Де ля Торе, о. д-рові Дорничеві, о. Янайтес за Упокійні Служби Божі і Панахиди.

Наша щедра подяка ВП. Панам: п. М. Жукові, п. М. Кальці, п. Г. Кені, проф. В. Палійчукові, інж. В. Романовському, інж. В. Сушкові, п. В. Татчинові і п. А. Хархалісові за несення Тлінних Останків.

Від серця дякуємо за зворушливі прощальні слова над домовиною і під час тризни п-і А. Самутин від СУА, проф. Ліп. Шав'як від Музичного Інституту, п. І. Малкові від УНС, п. Г. Кені від Церковного Комітету, проф. В. Палейчукові і інж. В. Сушкові, та п-і М. Хархаліс, яка поділилась приємними спогадами ще з студентських літ. Всі підкреслили Покійної шляхетне серце, Її доброту та прихильність до всіх.

За численну участь в похоронних відправах наша вдячність Родині, Приятелям та Знайомим, що так гідно помогли нам відпровадити Покійну на Вічний Спочинок.

Наша щира подяка Вам усім, Дорогі і Рідні, за чудові вінки і квіти, які прикрашали домовину нашої Найдорожчої.

Щедре спасибі за листовні, телефонічні та усні вислови співчуття, за пожертви на Поминальні Служби Божі та добровільні датки, всі які були доказом любови і пошани до нашої Найдорожчої і Незабутньої Матері і Бабуні.

Щиро дякуємо п-і А. Поліщук за так гарно підготовану тризну, а інж. В. Сушкові за уміле ведення тризни.

Щира подяка похоронному заведенню Лілі-Зайлер за совісне переведення похорону.

Хай Вселаскавий Господь обдарує Вас усіх обильними ласками.

У глибокому смутку:
донька — ІРЕНА ТЕРЗІЄВ з родиною
син — ОЛЕКСАНДЕР з родиною

Наступні особи зложили щедрі свої пожертви на нижче подані цілі:

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ:

п-во Ю. Бучковські, п-во М. Вацлавів, п-во М. Венґри, п-і Т. Венґер, п-во О. Ганаси, п-во Р. Ганаси, п-во Д. Головеї, п-во І. Гриндьо, п-во Горські, о. д-р Де ля Торе, о. д-р Дорнич, п-і П. Зарубайко, п. М. Калька, п-во Г. Кені, п-во Р. Кобрини, п. І. Малко, п. І. Меккой, п. Ю. Подоляк, п-і П. Попович, п-і М. Сідляк, п-і А. Смігулець, о. С. Янайтес.

КВІТИ:

п-во Є. Бравн, п. М. Бухгайм, п-во Е. Відемер, п. Т. Віліямс, п. С. Гавзер, п-во Я. Головей, п. Е. де Фавіс, п-во В. Йоганінґсмаєр, д-р Ш. Кумджан, п-во М. Кулиничі, п-во Д. Лапов, п. Б. Майор, п-і І. Мацюрак, п. Г. Палеско, п-во В. Палійчук, п-во Х. Сарбов, д-р Р. Сахно, п-во П. Стефорд, п-во В. Телюки, п-во В. Факс, компанія Філберт, п-ні М. Хархаліс, п-во Т. Хархаліси, п-во Б. Чапельські, п-во Ю. Чапельські, п-во С. Чорні, п. Ден Шериль.

На ЦЕРКВУ СВ. МИХАЇЛА: інж. Ю. Подоляк — $20.00.

ТОВАРИСТВО СВ. СОФІЇ:

збірку перевів інж. В. Сушко, за що ми Йому окремо вдячні —
по $25.00 — д-р О. і А. Троян, інж. Т. і Т. Хархаліс, д-р Ю. і М. Яців;
по $20.00 — інж. Л. і М. Іваськів, проф. В. і О. Палійчук, інж. Л. і Ґ. Подоляки, проф. О. і М. Поліщук, п. Г. Телюк, п-і А. Тимюк, п-і М. Хархаліс, п-во Ю. Чапельські, інж. Б. і І. Яців;
по $10.00 — п-во Е. Відемер, п-во Ю. Котик, п-і Х. Лисобей, п. А. Лихопат, п-і І. Мацюрак, п-і А. Мельник, п. Й. Поліщук, п-во С. і А. Поліщук, п-во С. і С. Поліщук, п-во В. і Н. Романовські, п. В. Самотюк, п-во В. і О. Сушки, п. В. Татчин, п-во Б. Чапельські, п-і Є. Чорняк, п-і Д. Чорнодольська, проф. Л. Шавяк;
по $5.00 — п. С. Ганкевич, п-во Д. М. Головей, п. М. Кулинич, п. І. Малко, п. Е. Стельмах, п. І. Хмілевська, п. А. Ціздин, п. А. Чорний, п. А. Чорнодольський;
по $100.00 — І. Терзієв і В. Траска з родинами.

Дочка не забуває...

Закінчення зі ст. 1.

ня до його родини. У його листах можна вичитати всю розпач і безодню отієї геєни, що перейшли тодішні українські політв'язні, яких буквально десятковано; згинуло їх у той час 1937-38 — приблизно один або півтора мільйона політв'язнів. І поміж тими, що були призначені на розстріл опинився і М. Драй-Хмара. В одному із своїх листів він пише: „Протягом того часу (лист за 2-ге червня 1938 року), я не міг нічого написати вам, навіть телеграми послати не міг... Що вам написати про цей відтинок мого життя? ... Я ввесь час страждав безсонницею — не спав 3 тижні, бо не мав ні місця, ні постелі, а було холодно в неопаленому наметі, надворі стояв 30-ступневий мороз, і вітер часто стрясав полотняний дірявий лах і підмітав нижні краї намету, обдаючи крижаним подихом груди тих, що спали, розмістившись на підлозі: Сидів я на страві Swietego Antoniego дістаючи її раз на добу (400 гр. хліба, 50 г. риби і черпак так зв. баланди, — тому насилував свою уяву, малюючи стіл найсмачніших, найрясніших страв". Д-р О. Ашер Драй-Хмара сказала, що Юрій Клен назвав опис страв її батька як „один із найгеніяльніших у світовій літературі".

У листі із 16-го червня 1938 року Драй-Хмара натякає на те, що його чекає розстріл: „З речей, що з дому, у мене не лишилося нічого: все розгубив я в Нерізі і в Ортукані: властиво не розгубив, а обікрали мене. Лишилося у мене тільки два листи ваших, один твій, Нінусю, другий твій, донечко. Я їх беріг, хоч у Ортукані дуже просили курці, що не мають цигаркового паперу, дати їм ці листи викурити. Я все ж їм листів не дав, бо збираюся з ними... а доля рішила інакше, і вони для мене тепер ще дорожчі". У дальших своїх листах, які, як і попередньо згадані, находяться у книжці „Letters from the Gulag", поет описує свою працю над промиванням металу, що тривала від години 9-ої вечора аж до 7-ої години ранку, представляючи все оте страхіття догоряння людини, яку виснажують холод, голод, понад міру праця і щонайважливіше — безнадія. При самому останку життя М. Драй-Хмарині слова у листі вже тільки тліли останнім зусиллям: „Я не можу тобі писати... Якщо я не спочину, я падаю на роботі, і тоді мене підвішують... Ноги опухли ..." І невдовзі після цього листа в далеких тайгах Колими струна життя Драй-Хмари обірвалася.

Д-р Оксана ще добавила, що в 1937 році матір і її заслали в нібито „адміністративну" висилку в Белебей, в Башкірії, недалеко Уфи, мовляв, вони... троцькісти, ясно, що це було на те, щоб замести сліди їхнього злочину, бо як вони могли мати будь-що спільного з троцькістами, коли Михайло Драй-Хмара був націоналістом. Нарешті, коли скинули Єжова, — продовжувала розказувати д-р Ашер Драй-Хмара — в 1939 році, вони обидві повернулись в Київ, але їхнього мешкання, що було їхньою власністю, — їм не залишили; його вже винаймив хтось інший, скерований туди всевладним совєтським режимом.

У дальшому д-р Ашер Драй-Хмара ще розповіла про те, що її батько ввесь час настоював на цьому, щоб вона нізащо в світі не покидала музичних студій, щоб навчалася далі грати на фортепіяні. І вона не забувала батькового прохання, тим більше, що любила музику. Але по роках у її душі обізвалася наче повинність — розповісти світові про жахливі часи Єжовщини, про шлях тортур і шлях смерти, якими пройшли в нічому невинні українські люди, в ній обізвалася ота сильна повинність розповісти світові про свого батька — про його стремління, страждання і його трагічний кінець. Тому ввійшла вона на дорогу студій, навчаючись на Славістичному відділі Колюмбійського університету, здобувши там титул магістра за свою працю на тему поезій Михайла Драй-Хмари. Але це був тільки добрий початок: студії її завершилися докторатом у Сорбоні, в Парижі, на відділі слов'янської літератури, де вона написала працю „Драй Хмара і неоклясична школа". Ця 350-сторінкова праця пізніше вийшла в Манітобському університеті, Канада, французькою мовою, а відтак була друкована частинами в „Ukrainian Quarterly" п. з. „Poet in the Soviet Union". Проф. О. Ашер Драй-Хмара вчила в Корнел університеті в Ітака Лонг Айленд університеті та Політехнічному Інституті в Ню Йорку.

І врешті ще одна мрія, на початку лиш завдання, завершилась у діло: щоб про її батька могли довідатися і не-українці — їй пощастило видати книжку про свого батька англійською мовою.

Запитана, який успіх цієї книжки, д-р О. Ашер Драй-Хмара відповіла, що відгук на неї добрий: про книжку цю на хвилях етеру з „Радіо Европа" з Мюнхену говорив поет і прозаїк Ігор Качуровський; недавно на тему цього твору було інтерв'ю з польською пресою, кореспонденти якої виявили велике зацікавлення; про цю книжку написав рецензію американський журнал „Бест Селлер" („Ню Йорк Таймс" чи інші пресові органи бояться торкатися цієї теми); а в Австралії Товариство „Заграва" вислало гроші, щоб „Листи ГУЛагу" могли курсувати по австралійських громадах. Особливо влучно висловився про цю книжку, — сказала д-р О. Ашер Драй-Хмара, — колишній головний дорадник колишнього президента ЗСА Джиммі Картера, заявивши, що „Не можна читати цих листів без бездонного почуття обурення і смутку. Ця книжка добавляє до історії совєтської системи дуже потрібний людський вимір — і це збагачує наше зрозуміння того, що ця система чинить людям, які живуть під її ярмом".

В УССР літературний совєтський критик Крижанівський, — сказала д-р О. Ашер Драй-Хмара, — написав, що українська преса на еміграції хоче собі присвоїти неоклясиків, а поміж ними М. Драй-Хмару, а він наш — і ми мусимо відгукнутись. Це він написав за часів Микити Хрущова, як відтак він добавив і те, що „Творчість Драй-Хмари як струмінь впадала в річище совєтської літератури і тільки нещасливі обставини 30-их років не дали йому дійти до своєї мети". Згадує Крижанівський М. Драй-Хмару в новому виданні Української Радянської Енциклопедії в 1979 році, як і попередньо про нього була згадка в Українській Радянській Енциклопедії (1962 рік опублікованій Українською Академією Наук (про все те сказано в книжці „Листи з ГУЛагу"). „Але ніде немає написано, що М. Драй-Хмара був на засланні і загинув в концентраційному таборі", — добавила гостя редакції.

Вкінці д-р О. Ашер Драй-Хмара ширше поінформувала про вже згадуваний на початку розмови „Вечір Драй-Хмари", що його в 45-річчя від дня смерти цього поета-неоклясика — 19-го січня 1939 року на Колимі — влаштовує у суботу, 12-го травня ц.р. Наукове Товариство ім. Шевченка, в годині 4-ій по полудні в Домі НТШ, при 63 Четверта авеню в Ню Йорку. В цьому Вечорі візьмуть участь проф. д-р Василь Лев, який, відкриваючи програму, скаже „Слово про неоклясиків"; Роберт Єпеллер доповідатиме по-англійськи на тему: „Чому я видрукував листи Драй-Хмари?"; Ігор Качуровський скаже слово „До 45-річчя смерти Драй-Хмари" і вкінці проф. Оксана Ашер Драй-Хмара розповість „Спомин про Батька". Подібний Вечір для вшанування цього поета відбудеться у Монтреалі, Канада; доповіді на ньому будуть виголошені українською та англійською мовами.

Під час розмови з д-р Оксаною Ашер Драй-Хмарою — в очах її можна було завважити відблиск отого постійного стремління, що не дає їй ні на мить відпочинку, що підказує думати й плянувати як знайти якнайбільш влучну і відповідну дорогу і спосіб, щоб переконати світ про злочинність совєтської системи, про жорстоке поневолення і репресії над українським народом, про колишні і теперішні переслідування, які, в рамках плянованого винищування українців, знівечили і життя її батька, скосили його творчість.

Інтерв'ю...

(Продовження зі стор. 2)

хоч усі сотворені за образом і подобою Божою, але кожна людина — це окреме живе творіння, це справді чудо незбагненої мудрости творчої Божої сили. І з таких одиниць, живих, мислячих, з власним духовним життям, власним сприйманням і відчуванням, складається народ як спільнота. Це один мозаїчний образ, в якому різні кольори, різні дрібні камінчики, а не тільки сіра картина. В цьому саме краса образу всього народу. В сучасному сенсі можна сказати, що зрілість ОУН виявилась в тому, що вона (ОУН) усвідомила собі, що народ — це багатогранна суспільна істота і сила народу в тому, що єдність і багатогранність зливаються в одну цілість. Важливість завдання полягає в тому, щоб зберегти цілою цю народну ікону. Очевидно, створення УГВР було великою потребою і конечністю дати Українській Повстанській Армії, яка стала всенаціональною збройною силою, відповідне верховне політичне керівництво, про що я вже згадував у відповіді на перше питання.

Та без сумніву важливою причиною були вимоги зовнішньо-політичного характеру. Щоб вийти з ізоляції, щоб упорядкувати взаємини з нашими найближчими сусідами, ОУН і УПА стали перед проблемою всенаціональної репрезентації нашої визвольної боротьби. Для прикладу, пригадую, що Угорщина, демократична країна, бажала домовлятися з уповноваженими представниками всенаціонального керівництва. Тому в нашій делеґації до Будапешту, були також не-члени ОУН. І хоч УГВР перебувала щойно в стадії народжування, чого ми від своїх співрозмовців не затаювали, ми вже діяли від імени цього загальнонаціонального політичного керівництва.

Таке саме трапилося в розмовах з польським підпіллям. Правда, поляки мали свій уряд в екзилі, визнаний союзниками, але за його дорученням діяв делеґат „уряду на край" з великими повноваженнями. Коли дійшло до підписання спільного протоколу про польсько-українські взаємини, поляки вимагали, щоб він був підписаний не тільки іменем ОУН та УПА, але також від імени найвищого політичного керівництва. Підписуючи цю спільну угоду разом з іншими членами нашої делеґації, болів я над тим, що не додумались ми до того, щоб зараз же, коли наявною стала мета німецької політики на сході Европи, створити спільне всенаціональне керівництво... Треба було років боротьби, щоб наймолодше українське покоління почало його творити, і треба було переконувати старших про потребу такого керівництва. Говорю про це без докору і жалю до будь-кого, хочу тільки представити фактичний стан тих бурхливих років.

(Продовження буде)

На службі...

Закінчення зі ст. 2.

кожному кроці зустрічала перепони з боку не тільки поляків і жидів, але інколи також і своїх заскорузлих людей, мала особливе щастя бодай у тому, що її піонери були людьми дуже здібними та ідейними. Історики нашої кооперації у Західній Україні у зворушливих словах писатимуть колись про перших директорів „Народної Торгівлі", Нагірного й Ничая, а змальовуючи розвиток нашого „Маслосоюзу", передадуть у вічну пам'ять майбутнім поколінням імена Мудрика, Палія, Сембратовича й Ольги Бачинської, що все своє життя віддали для великої ідеї економічного розвитку нашого народу. На прикладах їхнього життя виховуватимуться молоді покоління, бож життя перших піонерів нашої кооперації таке багате у виховні моменти. Згадати б тільки витривалість і солідність А. Мудрика або фанатичний запал, з яким узявся до великої справи В. Нагірний — чи це не є ті риси, яких так бракує на кожному кроці нашому теперішньому поколінню, особливо молоді? Завдяки їм постали господарські станиці, що дали матеріяльне забезпечення тисячам наших людей, виховали наш загал у господарській ділянці, навчили його економічно господарювати й прищепити зрозуміння для кооперації. Від перших днів свого існування, від днів, надиханих високоідейною працею подвижників кооперативної ідеї, наші поважні господарські установи виконували велике діло. Вони не лише вишколювали господарських працівників і кооператорів, але й приватників, прикладом для яких були завжди піонери нашої кооперації.

Друкується...

Закінчення зі ст. 1.

тон найбільш відоме своєю академічною серією антології світової літератури.

Книжка М. Долота є одною з кількох, які появляться старанням ФКУ. Минулого року передруковано в Гарварді книжку О. Воропая про голод із новим вступом. Цю публікацію часто використовувано для кращого інформування американської преси та Конгресу ЗСА про злочинність комуністичної Москви. Багато соток примірників вислано майже до всіх країн вільного світу.

Друга книжка, монографія д-ра Джеймса Мейса, присвячена дослідам часів українізації 1920-их років, видана минулої осени Гарвардським видавництвом викликає широке зацікавлення серед англомовних читачів.

Наступна книжка М. Долота, розрахована на ринок популярних американських книжок. Цей ринок знаменито охоплює якраз видавництво В.В. Нортон.

Крім цих видань у підготовці ще кілька публікацій про голодову трагедію в Україні в 1932-33 роках. Понад 500-сторінковий машинопис праці проф. Р. Конквеста, яку видатно субсидіював Український Народний Союз, вже готовий до друку. Готовий також понад 100-сторінковий каталог (з 90-ма ілюстраціями) Гарвардської виставки документації про голод, яка була виставлена у головній бібліотеці цього університету впродовж майже трьох місяців при кінці минлуого і з початком цього року. Готова до друку теж 40-сторінкова брошура М. Долота, яка стисло подає основні інформації про совєтський голодовий терор.

Всі нові книжки про голод, як і інші, зокрема теперішнє пожвавлення в УНІГУ серйозних наукових досліджувань та документування мартирології України (що, між іншим, відіграло значну ролю в оформлюванні домовлення з видавництвом В.В.Нортон), є наслідком жвавої акції ФКУ для серйозного відзначення 50-ліття голодової облоги України, на що досі пожертвували щедрі грошові датки понад 1,000 осіб.

ПІД ЧАС ТРІЮМФАЛЬНИХ відвідин президента Роналда Регена в Китаї там посилилися протиамериканські радіові передачі, джерело яких спочатку не можна було встановити. Але тепер стало відомо, що ці передачі для Китаю веде Москва, прикидаючись, що вони суто-китайські. В одній з передач, використовуючи в Китаї дуже популярні й незаступимі народні й стародавні притчі, попереджалося китайців „від ласиці, що вкралася під куряче сідало, начебто вона хотіла 'висловити свою пошану' курям", що є притчею про підступ. В іншій притчі розповідалося про „тигра, що солодко усміхається", а такий тигр „найбільш підступний", — повчала скрито Москва, лементуючи з того приводу, що „це ж велетенська небезпека для Китаю зустрічати так радісно такого антикомуніста, як Реген". Радіостанція носить назву „Радіо Серпня 1-го", маючи на увазі дату, коли засновано так звану „Народно-визвольну армію Китаю".

УРЯД ДОМІНІКАНСЬКОЇ республіки встановив продаж дешевших продуктів у дільницях, де населення найбідніше, щоб в такий спосіб запобігти демонстраціям, що були там в останньому часі. Вантажні авта з м'ясом, оливою і крупами приїхали до 44 дільниць, де живе бідне населення.

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Волтер Мондейл, один з провідних кандидатів на президента від Демократичної партії, заявив в Дейтоні, Огайо, що він, якщо буде номінований кандидатом, переможе теперішнього президента Роналда Регена цієї осени таким відношенням сил, як Гері Труман переміг в 1948 році Томаса Дюї. Мондейл при тому заявив, що Президент був готовий поїхати до комуністичного Китаю, але побоявся приїхати до Янгставну в Огайо, де відсоток безробіття все ще дуже високий з огляду на занепад автомобільної індустрії.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АГАТА ФЕДОР, член УНС Відд. 220-го ім. свв. Петра і Павла в Чикаго, Ілл., померла 16-го грудня 1983 р. на 83-му році життя. Нар. 1900 року в Україні, членом УНС стала в 1932 році. Залишила в смутку сина Волтера і дочку Джін Менард. Похорон відбувся 19-го грудня 1983 року на цвинтарі в Аркойо Гранде, Кал.

Вічна Їй Пам'ять!
Едвін Блідий, секр.

МИКОЛА ВОЛОЩУК, член УНС Відд. 418-го ім. Богдана Хмельницького в Торонто, Онт., помер 17-го грудня 1983 року на 62-му році життя. Нар. 19-го грудня 1920 року на Україні, село Поточище. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Анастазію і доні Петрусю і Любу. Похорон відбувся 21-го грудня 1983 року на цвинтарі Парк Лови в Торонто, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Іванна Мельник, секр.

ЮСТИНА ГОЛОВЧАК, член УНС Відд. 362-го в Брістолі, Па., померла 20-го грудня 1983 року на 85-му році життя. Нар. 1899 року в Лужку Горішньому, Західня Україна. Залишила в смутку дочку Марію Флюнт, Софію Дзіндзюру, синів Миколу і Юліяна; 16 внуків, 3-ох правнуків. Похорон відбувся 28-го грудня 1983 року на цвинтарі Пречистої Діви Марії в Факс Чейсі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Ф. Петрик, секр.

КАТЕРИНА ҐУРАЛЬ, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 21-го грудня 1983 року на 67-му році життя. Нар. 20-го червня 1916 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1950 року. Залишила в смутку брата Карла. Похорон відбувся 23-го грудня 1983 року на Українському цвинтарі в Гоплон, Вудбридж, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

АННА ДАЦКО, член УНС Вдд. 163-го Т-ва „Єдність" в Філядельфії, Па., померла 27-го грудня 1983 року на 85-му році життя. Нар. 28-го червня 1898 року в Солині, Ліско, Україна. Членом УНС стала в 1943 році. Залишила в смутку багато друзів і знайомих в Україні і Америці. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Теодор Дуда, секр.

ДАНИЛО БАВОЛЯК, член УНС Відд. 7-го ім. Дмитра Капітули в МекАду, Па., помер 31-го грудня 1983 року на 84-му році життя. Нар. 1898 року в МекАду. Членом УНС став 1920 року. Залишив у смутку сина Данила, дочку Івонну і внуків, також брата Адама, сестру Анну, племінників і племінниць. Похорон відбувся 3-го січня 1984 року на цвинтарі Св. Марії в МекАду, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Гелен Словік, секр.

ІВАН ГРИНЧИШИН, член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па., помер 12-го грудня 1983 року на 65-му році життя. Нар. 19-го січня 1918р. в Честері, Па. Залишив у смутку синів Фредерика, Василя, Івана, Семена, Михайла, Петра і дочок Марію Рибак і Дженні Фейт; 8 внуків, сестру Анну Кребс і двох племінників. Похорон відбувся 16-го грудня 1983 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ЕВГЕНІЯ МИХАЙЛЮК, член УНС Відділу 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, померла 3-го грудня 1983 року на 59-му році життя. Нар. 1924 року в Гелиндрі-Підгайці, Україна. Членом УНС стала 1952 року. Залишила в смутку мужа Олексу, сина Михайла з дружиною Тересою й дітьми, дочку Марію Михайлюк і ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 7-го грудня 1983 року на цвинтарі Св. Воскресення в Клінтон Тавншип, Мичиген.

Вічна Їй Пам'ять!
Роман Татарський, секр.

РОЗА ПЕЧІНКА, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н. Дж., померла 10-го грудня 1983 року на 86-му році життя. Нар. 1897 року в Західній Україні. Членом УНС стала 1945 року. Залишила в смутку синів Івана і Володимира. Похорон відбувся 14-го грудня 1983 року на цвинтарі Укр. Кат. церкви в Гоплон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.